

Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų kolegija, pakartotinai išnagrinėjusi bylą ir atlikusi įrodymų tyrimą, nustatė, kad R. M. Račkauskas ir G. Maskoliūnienė piktnaudžiavo tarnyba siekdami asmeninės naudos R. M. Račkauskui, savo testiniais tyčiniais veiksmais pažeisdami viešųjų pirkimų tvarką reglamentuojančius teisės aktus, kuriais būtent ir siekiama užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui ir korupcijai, taip padarydami, kaip patikslino apeliacinės instancijos teismas, 4 672 Eur turtinę ir didelę neturtinę žalą Panevėžio miesto savivaldybei bei valstybei.

Teismo vertinimu, byloje nustatyti viešųjų pirkimų pažeidimai nebuvo tik formalus viešųjų pirkimų procedūrų nesilaikymas. Aptariamam atveju dėl asmeninės naudos kitiems savivaldybės darbuotojams buvo sąmoningai pateikta klaidinga informacija, taip iš esmės ignoruojant jų pareigų vykdymo svarbą bei galimą atsakomybę. Be to, R. M. Račkauskas byloje nustatytus nusikalstamus veiksmus padarė eidamas vieno iš didžiųjų Lietuvos miestų mero pareigas ir veikdamas bendrininkų grupė su G. Maskoliūniene, ėjusia mero patarėjo pareigas (ją su meru siejo tiek tiesioginio pavaldumo, tiek ir tiesioginio pasitikėjimo, lojalumo, bendros politikos atstovavimo sąsajos).

Mero pareigas einančiam R. M. Račkauskui ir jam atstovaujančiai G. Maskoliūnienei ignoruojant įstatymų reikalavimus, be kita ko, itin svarbioje ir jautrioje viešųjų pirkimų srityje, buvo pakirstas pasitikėjimas Panevėžio miesto savivaldybe, sumenkintas jos prestižas ir reputacija, diskredituotas Panevėžio miesto savivaldybės mero vardas ir tai vertintina kaip didelė neturtinė žala.

Apeliacinės instancijos teismas, atsižvelgęs į tai, kad R. M. Račkausko ir G. Maskoliūnienės nusikalstami veiksmai baigti daugiau nei prieš šešerius metus ir per šį laikotarpį nuteistieji daugiau nenusikalto, jiems nebuvo priimti kiti apkaltinamieji nuosprendžiai, nuteistajam R. M. Račkauskui paskirtą baudą sumažino iki 15 tūkst. Eur, o G. Maskoliūnienei – iki 12,5 tūkst. Eur, taip pat jiems abiem iki minimalaus galimo termino – 3 metų – sutrumpino baudžiamojo poveikio priemonės (draudimo dirbti valstybės tarnyboje) taikymo laikotarpį. Patikslinus padarytos turtinės žalos dydį, iš R. M. Račkausko bus konfiskuota 4 672 Eur.

Šis Lietuvos apeliacinio teismo nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-186-843/2024 įsiteisėja jo priėmimo dieną, tačiau per tris mėnesius nuo paskelbimo dienos kasacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos Aukščiausiam Teismui.

Šiam Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) atliktam ikiteisminiam tyrimui vadovavo ir valstybinį kaltinimą teisme palaikė Panevėžio apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir

korupcijos tyrimo skyriaus prokurorė Dalia Markauskienė.

Dar 2022 m. pirmosios instancijos teismas už padarytą nusikalstamą veiką R. M. Račkauskui skyrė 30 tūkst. Eur baudą ir konfiskavo 5 472 Eur, o G. Maskoliūnienei – 25 tūkst. Eur baudą. Taip pat abiem nuteistiesiems 5 metams buvo atimta teisė dirbti valstybės tarnyboje.

Šis nuosprendis buvo apskųstas Apeliaciniam teismui, kuris nuosprendį panaikino. Apeliacinis teismas savo kontraversiškame sprendime pritarė pirmosios instancijos teismo išvadoms, kad R. M. Račkauskas ir G. Maskoliūnienė, būdami valstybės tarnautojai, organizuodami ir vykdydami kaltinime nurodytus viešuosius pirkimus, padarė tam tikrų teisės aktų pažeidimų ir siekė asmeninės naudos, tačiau nesutiko, kad jų veiksmais valstybei ir Panevėžio miesto savivaldybei buvo padaryta didelė žala, kuri yra būtina sąlyga patraukti asmenis baudžiamojon atsakomybėn už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi.

Byloje nustatyta, kad nuteistųjų veiksmais buvo padaryta ne mažesnė nei 4 672 Eur turtinė žala, tačiau tokio dydžio žala nesiekia įstatyme nustatyto didelės žalos dydžio – 250 MGL, t. y. 12 500 Eur. Apeliacinis teismas taip pat nenustatė, kad R. M. Račkausko ir G.Maskoliūnienės veiksmais buvo padaryta didelė neturtinė žala.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2023 m. gruodžio 13 d. pagal Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroro kasacinį skundą išnagrinėjo baudžiamąją bylą, kurioje Lietuvos apeliacinis teismas panaikino Šiaulių apygardos teismo apkaltinamąjį nuosprendį.

Išnagrinėjusi bylą Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegija padarė išvadą, kad apeliacinės instancijos teismo nuosprendyje išdėstyti argumentai nėra tinkami ir pakankami motyvuotai išvadai dėl didelės žalos požymio buvimo (nebuvo) R. M. Račkausko ir G. Maskoliūnienės veiksmuose. Apeliacinės instancijos teismas savo išvadų nepagrindė išsamia ir nešališka įrodymų analize, neatsižvelgė į teismų praktikoje suformuluotus didelės neturtinės žalos nustatymo kriterijus, į einamų pareigų svarbą, ignoravo nustatytą turtinę žalą didelės neturtinės žalos vertinimo kontekste. Taip apeliacinės instancijos teismas pažeidė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (BPK) 20 straipsnio 5 dalyje, 331 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus, šiuos pažeidimus teisėjų kolegija pripažino esminiais baudžiamojo proceso įstatymo pažeidimais, kurie sukliudė teismui išsamiai ir nešališkai išnagrinėti bylą ir priimti teisingą sprendimą (BPK 369 straipsnio 3 dalis).

Byla grąžinta Apeliaciniam teismui.

“Panevėžiui veržliai atsinaujinant, vieną po kito gaunant apdovanojimus už išskirtinius, ne tik miesto, bet ir Lietuvos veidą keičiančius projektus, baigiu savo kaip mero darbą.

Negaliu suprasti ir nematau tokio teismo verdikto pagrįstumo. Žinoma, jis bus skundžiamas, tačiau šiandieninis sprendimas bus vykdomas ir netrukus nutrūks mano kaip mero įgaliojimai.

Dėkoju visiems panevėžiečiams už palaikymą šioje istorijoje. Dėkoju už palaikymą darbams, kuriuos pavyko atlikti Panevėžiui. Dėkoju bendražygiams, visai savivaldybės komandai už daugiau nei devynerius metus trukusį ir miestą į priekį vedusį darbą.

Taryboje lieka stipri ir kompetetinga „Atsinaujinančiam Panevėžiui“ komanda, todėl esu tikras, kad darbai bus tęsiami, o rezultatai ir toliau džiugins kiekvieną.“ – viename socialiniame tinkle turimoje paskyroje įrašė nuteistasis.

Teismui nusprendus, kad R.M.Račkauskas trejus metus negali dirbti valstybės institucijose, VRK turi panaikinti jo savivaldybės vadovo mandatą. Panevėžyje bus rengiami išankstiniai mero rinkimai. Rinkimų kodeksas numato, kad pirmalaikiai mero rinkimai rengiami, kai savivaldybės vadovo įgaliojimai nutrūksta nesusėjus terminui. Nauji rinkimai privalo būti surengti ne vėliau kaip per pusmetį.

